

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Innspill til forslag til ny felles rammeplan for samiske lærerutdanninger

Sámi allaskuvla / Samisk høgskole viser til Kunnskapsdepartementets arbeid med ny felles rammeplan for samiske lærerutdanninger, og til rammeplangruppens forslag av 1. juni 2026. Samisk høgskole støtter forslaget, og vil særlig støtte rammeplangruppens forslag om at det forskriftsfestes at **samisk skal være det bærende undervisningsspråket** i samiske lærerutdanninger.

Samisk høgskole understreker viktigheten av at bestemmelsen om samisk som undervisningsspråk både må videreføres og tydeliggjøres. Undervisningsspråk for de samiske lærerutdanningene skal være samisk, og det skal gis undervisning på samisk i flere fag enn i faget samisk.

Samisk språk er avgjørende faktor for kvalitet, relevans og samfunnsoppdrag i samisk lærerutdanning. Samisk lærerutdanning skal ikke bare gi studentene kunnskap om samisk språk, men utdanne lærere til å kunne bruke samisk som profesjonsspråk, undervisningsspråk, fagspråk og relasjonsspråk i barnehage og skole. Dette forutsetter at lærerutdanningene bruker samisk systematisk i flest mulig fag, i praksisopplæringen, i profesjonsfaglige samtaler og i utviklingen av studentenes didaktiske kompetanse. Lærerutdanningene er en viktig arena for å utvikle et akademisk, pedagogisk vokabular. Samiske lærerstudenter er en av de gruppene med profesjonsutdannere som også er med å utvikle samiske språk i ulike fag.

Samisk høgskole støtter rammeplangruppens forslag om at lulesamiske og sørsamiske lærerutdanninger får unntak i kravet om å bruke samisk som undervisningsspråk, i den grad det er nødvendig for å kunne tilby samiske lærerutdanninger. Samisk høgskole mener at antallet lule- og sørsamiskspråklige fag samtidig bør utvides og at det legges inn mer språkmidler som kan bidra til at det blir mulig med mer sørsamiskspråklig og lulesamiskspråklig undervisning.

I tillegg til at det må rekrutteres flere lærere som kan undervise i aktuelle fag på sørsamisk og lulesamisk, er det også en løsning inntil videre å leie inn sørsamisk-/lulesamiskspråklige lærere med adekvat kompetanse til å ta deler av undervisninga i aktuelle fag. Økt bruk av sør-/lulesamisk kan også gjøres gjennom språklig tilpasning der for eksempel tolk eller tekst brukes og på den måten bidrar til at både sørsamiske og lulesamiske elever får sine rettigheter oppfylt, og utvikler språkene også på samfunnsnivå.

Samisk høgskole viser til at staten gjennom å ratifisere ulike konvensjoner og internasjonale forpliktelser har påtatt seg ansvar for samisk og sameer som urfolk. Også Grunnloven § 108 viser til at statens myndigheter skal legge forholdene til rette for at det samiske folk kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Samiske lærerutdanninger er et av de viktigste statlige virkemidlene for å realisere dette ansvaret i praksis.

Når det gjelder bruk og utvikling av samiske språk, er dette utviklet i ulike lover. Etter universitets- og høyskoleloven § 2-3 skal institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk forskning og høyere utdanning, bruke, utvikle og styrke samisk fagspråk. For å få en reell utvikling og styrking av de samiske språkene, er det viktig at de blir brukt i utdanning, forskning og formidling innen mange ulike fagområder. Samiske barn og elever har etter både barnehage-loven og opplæringsloven rett til å få bevare og utvikle sitt samiske språk. Både barnehagebarn og elever skal derfor få møte samisk språk i mange ulike læringsituasjoner. Dette krever at lærerutdanningene gir studentene kompetanse til å samhandle med og gir opplæring til barn, unge og voksne på samiske språk. Det er derfor viktig at utdanningen bruker samisk i både undervisning, praksis og faglige sammenhenger. Dersom samisk ikke er undervisningsspråket i lærerutdanningen, svekkes lærerutdanningens evne til å bidra til å bruke, utvikle og styrke samiske språk.

Samisk høgskole er også fornøyd med at rammeplangruppen har sett den vedvarende problematikken med at det er for få samiskspråklige lærere som kan undervise i grunnopplæringen, både i grunnskole og videregående skole. Også vi ser at det er få samiskspråklige med masterutdanninger innen samisk språk og litteratur, men også andre fag som er relevant for spesielt videregående skole, som kunne vært aktuelle for å bli kvalifisert lærer ved å ta PPU. Derfor støtter vi forslaget om at det skal kunne være mulig å bli tatt opp på PPU på bakgrunn av en relevant bachelorutdanning og god samiskspråklig kompetanse. Vi støtter også forslaget om at det skal kunne være to mulige PPU-løp: 1) PPU med integrert master og 2) PPU uten master ved avslutning. Bakgrunnen for dette er den store lærermangelen for både samisk som fag, men også for andre skolefag hvor samisk er opplæringspråket.

Samisk høgskole mener at en slik regulering er nødvendig for å oppfylle Grunnloven § 108, Kunnskapsløftet samisk og rammeplan for barnehagen. Den vil styrke lærerstudentenes profesjonskompetanse, barn og elevers språkutvikling og samisk språk som samfunnsbærende språk. Dette er til beste for samiske barn og elever, for barnehage og skole, og for det samiske samfunnet som helhet.

Dearvuodat
Sámi allaskuvla

Liv Inger Somby
Rektor

Carl John-Marcus Kuhmunen
Dekan

Kopi: Sametinget